

Udskrift af dombogen

DOM

Afsagt den 31. maj 2018 i sag nr. BS G-2462/2015:

Bundesbahnvermögen -Rechtsfähiges Sondervermögen der Bundesrepublik
Deutschland
Dienststelle Mitte
Salvador-Allende-Strasse 7
60487 Frankfurt am Main
og
Krankenversicherung für Bundesbahnbeamten Bezirksleitung Wuppertal
Dessauerstrasse 4
42119 Wuppertal
mod
Codan Forsikring A/S
Gammel Kongevej 60
1850 Frederiksberg C

Sagens baggrund og parternes påstande

Denne sag er anlagt den 23. december 2015.

Et tysk ægtepar blev den 23. april 2010 i Danmark påkørt af et dansk køretøj, og den ene ægtefælle afgik ved døden. Denne sag drejer sig om, hvorvidt sagsøgerne, Bundesbahnvermögen -Rechtsfähiges Sondervermögen der Bundesrepublik Deutschland og Krankenversicherung für Bundesbahnbeamten Bezirksleitung Wuppertal, der til den efterlevende ægtefælle har udbetalt forsørgertabstatning og beløb til dækning af begravelsesudgifter og helbredelsesudgifter, kan gøre regres mod sagsøgte, Codan Forsikring A/S, hos hvem der var tegnet ansvarsforsikring for det køretøj, der forårsagede færdselsuheldet i Danmark.

Sagsøgerne har nedlagt påstand om, at sagsøgte skal tilpligtes at anerkende at være erstatningsansvarlig for den skade, der er sket den 23. april 2010, og tilpligtes foreløbig at betale til sagsøgerne 616.844,30 kr. med procesrente fra sagens anlæg.

Sagsøgte har nedlagt påstand om frifindelse.

Oplysningerne i sagen

Denne dom indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a, stk. 2.

Der er ikke afgivet forklaringer.

Parternes synspunkter

Sagsøgerne har i påstandsdokument af 7. marts 2018 gjort følgende gældende:

- "At sagsøgerne som følge af uheld d. 23. april 2010 med dødsfald af en tysk tjenestemand til følge har betalt den i påstanden nedlagte erstatning hhv. afholdt begravelsesudgifter mv.,
- At erstatningen består af erstatning for tab af forsørger samt begravelsesomkostninger og omkostninger til behandling samt transport af afdøde til Tyskland,
- At tab af forsørger beregnet efter erstatningsansvarsloven udgør kr. 963.405, dvs. 30 % af skadelidtes årsløn x erhvervsevneprocent x 10, samt overgangsbeløb på kr. 144.500, som sagsøger i øvrigt ikke har krævet,
- At den af sagsøgerne beregnede forsørgertabserstatning for den pågældende periode er mindre end det efter dansk ret opgjorte, navnlig kr. 421.946,99 og dermed ikke i strid med erstatningsansvarslovens regler om tab af forsørger.
- At sagsøger er berettiget til dækning af begravelsesomkostninger samt helbredsudgifter som andet tab, og ikke som en ret, de indtræder i fra enken,
- At dommen fremlagt som bilag D angiver alene, at erstatning skal beregnes efter dansk ret hhv. sagsøgerne ikke kan kræve mere end dette. Dette er ej heller sket i nærværende sag, tværtimod er erstatning opgjort til mindre, idet sagsøgerne kun forlanger, hvad de ifølge tysk ret skulle betale og ikke vil berige sig,
- At Dommen fremlagt som bilag D viser desuden, at der ikke kan forlanges dobbelt, idet børnepension hhv. enkepension skal fratrækkes, men det er der ikke tale om i nærværende sag,
- At kravets overgang er reguleret i dommen fremlagt som bilag 11, hvorefter reglerne for kravets overgang gælder fra det land, hvor kravets overgang sker, i nærværende sag Tyskland, og erstatningskravet er efter denne dom allerede på ulykkestidspunktet overgået til sagsøgerne. Dommen anfører, at *"både betingelser for og omfanget af det krav, en social sikringsinstitution i for ordningens forstand har over for den person, der er ansvarlig for en skade, som er indtrådt på en anden medlemsstats område,*

og som har ført til udbetaling af sociale sikringsydelse, fastlægges efter lovgivningen i den medlemsstat, hvor institutionen har hjemsted. Navnlig udelukker bestemmelser som § 17, stk. 1, og § 22, stk. 2, i lov om erstatningsansvar nr. 228 af 23. maj 1984 med senere ændringer, ikke regres fra forpligtende institutioner i andre medlemsstater.”

- At sagsøgerne er en social sikringsinstitution eller ”Träger”, jf. art. 1 (N)ff, fordi de udbetaler i henhold til BeamtVG,
- At erstatning er omfattet af BeamtVG, jf. dokumenteret tysk ret bilag 19 og 20.
- At i henhold til tysk ret BBG § 76 overgår et lovpligtigt erstatningsansvar til arbejdsgiveren, jf. bilag 16 som dokumenterer tysk ret,
- At sagsøgerne som følge heraf søger regres for de afholdte udgifter i mod den ansvarlige skadevolder hhv. skadevolderens ansvarsforsikring,
- At erstatningskravet overgår til sagsøgerne på tidspunktet af ulykken, jf. bilag 11, hvorfor er ukorrekt som anført af sagsøgte, at der ikke er noget retskrav at indtræde i, idet kravet var sagsøgers fra ulykkestidspunktet.
- At eal § 18 ikke er præceptiv, men alene gælder, når dansk ret finder anvendelse, hvilket ikke er tilfældet og i øvrigt ville være i strid med dommen og art. 93, jf. bilag 11.
- At enken har handlet som uberettiget ved indgåelse af forlig/modtagelse af erstatning, idet erstatning er overgået til arbejdsgiveren i henhold til § 116 SGB X, jf. bilag 17, som dokumenterer tysk ret vedrørende dette emne, og forliget skal ikke accepteres af sagsøgerne, idet sagsøgte ikke var i god tro, jf. bilag 14 og 15,
- At sagsøgte ikke har reklameret i mod skrivelsen vedr. kravets overgang af 19. oktober 2010,
- At de sagsøgte derfor i givet fald må henhold sig til enken for det for meget udbetalte erstatningsbeløb og kan dette ikke ske pga. eal § 16, er dette sagsøgerne uvedkommende.

Procesprovokationer:

Det bemærkes, at de fremsatte procesprovokationer i processkrift 6 vedr. erstatnings kravets størrelse ikke er opfyldt, hvilket skal have processuel skadesvirkning for sagsøgte.

Ej heller har sagsøgte opfyldt procesprovokation fremsat i processkrift 4, hvorfor det må lægges til grund i sagen, at sagsøgerne er omfattet af art. 93 EWG 1408/71."

Sagsøgte har i sammenfattende processkrift af 12. marts 2018 anført følgende:

"Tvisten

Denne sag angår spørgsmålet om hvorvidt sagsøgerne kan gøre regres mod den erstatningsansvarlige skadevolder, herunder spørgsmålet om hvilket lands ret der skal anvendes ved afgørelsen af parternes mellemværende.

Baggrunden for tvisten - uheldet

Den 23. april 2010 skete der et færdselsuheld i Danmark, hvorved et i Danmark indregistreret køretøj forårsagede et færdselsuheld hvor hvilket dette, jf. færdselslovens ansvarsregler, § 101 m.fl., var erstatningsansvarlig.

Codan Forsikring A/S, er ansvarsforsikringsselskab for det køretøj der forårsagede uheldet, hvorfor Codan Forsikring A/S hæfter over for skadelidte, og de der måtte kunne indtale krav i anledning af færdselsuheldet, jf. færdselslovens § 108.

Ved færdselsuheldet, der som anført skete her i Danmark på motorvej mellem Haderslev og Kolding, påkørte et i Danmark indregistrerede køretøj ført af en dansk fører et køretøj tilhørende B. I køretøjet befandt sig foruden B hans ægtefælle A.

B afgik ved døden som følge af færdselsuheldet.

Lovvalg

Danmark har ikke tiltrådt Rom II - forordningen på grund af det retlige forbehold.

Der er ikke vedtaget specifikke regler om lovvalg. Der er ikke indgået en parallelaftale om lovvalg.

I Danmark følger lovvalgsreglerne derfor teori og praksis på området.

Der findes, når det gælder lovvalg, tre principper, lex loci delicti, lex communis og den individualiserende metode.

Der er, når det gælder lovvalg, ingen tvivl i denne sag. Det er lex loci delicti der finder anvendelse. Således er lex loci delicti da også udgangspunktet i dansk ret. Sagen har i øvrigt nærmest tilknytning til Danmark og selv efter den individualiserende metode ville dansk ret derfor skulle finde anvendelse.

Princippet om *lex loci delicti* indebærer, at uheldsstedets lovgivning finder anvendelse *på samtlige sagens materielle forhold*. Således skal sagen mellem såvel skadelidte som skadevolder samt de der måtte aflede rettigheder af skadelidtes tilskadekomst behandles i henhold til skadestedets lov og det indebærer, at sagen skal behandles i henhold til dansk ret.

Det betyder, at når det gælder regulering af personskaden og regres, samt subrogation da finder bl.a. erstatningsansvarsloven anvendelse.

Erstatningsansvarslovens regler

Sagsøgte har helt i overensstemmelse med det anførte reguleret skaden i anledning af Bs dødsfald i medfør af erstatningsansvarslovens regler herom.

Af erstatningsansvarslovens § 12 følger, at den der er erstatningsansvarlig for en andens død skal betale rimelige begravelsesudgifter og erstatning til den, som ved dødsfaldet har mistet en forsørger.

Af erstatningsansvarslovens § 13 følger, at erstatning for tab af forsørger til ægtefælle eller samlever udgør 30% af den erstatning som afdøde må antages at ville have opnået ved et fuldstændigt tab af erhvervsevne, jf. §§ 5-8. Samtidig indeholder bestemmelsen en regel om minimums-forsørgertabserstatning. Således skal der ydes minimums-forsørgertabserstatning, hvis udmåling af erstatning i overensstemmelse med hovedreglen fører til en ”for lav udbetaling”, med mindre der foreligger ganske særlige omstændigheder.

Af erstatningsansvarslovens § 14a, fremgår, at der tilkommer den efterlevende ægtefælle eller samlever et overgangsbeløb der udgør et af lovgiver fastsat beløb, og udbetales det af lovgiver fastsatte overgangsbeløb kan den berettigede modtager ikke tillige kræve erstatning for begravelsesudgifter i henhold til § 12.

For så vidt afdødes enke derfor har afholdt udgifterne til begravelse ”opsluges” disse af overgangsbeløbet der kommer til udbetaling i henhold til § 14a. Afdødes enke havde derfor alene krav på overgangsbeløb, jf. § 14a og forsørgertabserstatning, jf. § 13.

Den faktisk behandling af sagen

Sagsøgte blev med brev af 11. januar 2011, bilag E, mødt med et krav i anledning af Bs dødsfald. Advokat Stefan Reinel rettede henvendelse på vegne af afdødes hustru A. Han rejste krav om erstatning og godtgørelse til A selv i medfør af erstatningsansvarslovens § 1 til og med 4, ligesom han rejste krav om forsørgertabserstatning og overgangsbeløb i henhold til § 13 og § 14a, jf. bilag E, side 4.

Efter gennemgang af sagen meddelte sagsøgte den 23. februar 2011, at der

var grundlag for udbetaling af erstatning for tab af forsørger, idet dog sagsøgte var uenig i selve beregningen. Sagsøgte udbetalte forsørgertabsersatning med kr. 963.405 tillagt rente fra månedsdagen efter at selskabet modtog opgørelse med dertilhørende bilag og afregnede desuden overgangsbeløb med kr. 144.500 tillagt rente.

Afdødes ægtefælle, den direkte berettigede A, accepterede udbetalingen, jf. bilag G, og sagen vedrørende Bs dødsfald kunne herefter for hendes vedkommende betragtes som afsluttet. Den 5. maj 2011, bilag H, meddelte advokat Stefan Reinel da også, at erstatningsbeløbet var overført til A.

Sagsøgte opfattede herefter sagen vedrørende Bs dødsfald som afsluttet. Dette som en konsekvens af, at sagsøgte havde udbetalt ethvert beløb i erstatning og godtgørelse, som Bs dødsfald kunne udløse i henhold til dansk ret og uden fradrag, der kunne give anledning til regres, jf. § 17 og § 22, da der, jf. § 13 og § 14a ikke er adgang dertil. Således fragår ydelser fra andre forsikringsordninger som den efterladte måtte være omfattet af eller offentlig forsørgelse ikke ved beregningen af erstatning i henhold til § 13 og § 14a.

Forbud mod tilbagesøgning

Af erstatningsansvarslovens § 16 fremgår, at godtgørelse og erstatning kan kræves betalt 1 måned efter, at skadevolderen har været i stand til at indhente de oplysninger, der er fornødne til bedømmelse af erstatningens størrelse og at beløb, der er udbetalt af skadevolder ikke senere kan kræves tilbagebetalt eller modregnet i andre erstatningsposter. Se i den anledning U.2017.1167H, hvor en kommune skulle tilbagebetale beløb, som den havde fået refunderet af et forsikringssselskab til dækning af udbetalte sygedagpenge, idet det senere viste sig, at selskabet havde betalt for meget.

Kommunen påberåbte sig, at kommunen var indtrådt i skadelidtes rettighe-der i henhold til § 16 og derfor ikke kunne mødes med et tilbagesøgningskrav. Dette afviste Højesteret der om § 16 udtalte:

Efter [erstatningsansvarslovens § 16, stk. 1](#), 1. pkt., kan godtgørelse og erstatning kræves betalt 1 måned efter, at skadevolderen har været i stand til at indhente de oplysninger, der er fornødne til bedømmelse af erstatningens størrelse. Er det, forinden endelig opgørelse kan finde sted, givet, at skadevolderen i alt fald skal betale en del af det krævede beløb, kan denne del efter 2. pkt. forlanges udbetalt efter reglerne i 1. pkt. Et sådant udbetalt beløb samt beløb, der er udbetalt som midlertidig erhvervsevnetabsersatning, kan efter 3. pkt. ikke senere kræves tilbagebetalt eller modregnet i andre erstatningsposter. **Højesteret finder, at § 16, stk. 1, 3. pkt., efter forarbejderne må anses for begrundet i sociale og økonomiske beskyttelseshensyn, der alene gør sig gældende i forhold til skadelidte.** På denne baggrund finder Højesteret, at § 16, stk. 1, 3. pkt., ikke omfatter krav rejst af et ansvarsforsikringssselskab mod en kommune om tilbagebetaling af et for meget betalt regresbeløb, og at bestemmelsen derfor ikke afskærer Topdanmark fra at kræve det for meget betalte beløb tilbage.

Sagsøgte vil derfor ikke kunne tilbagesøge det til A betalte erstatningsbeløb.

Regres mod den erstatningsansvarlige

Af erstatningsansvarslovens § 17 og § 22, stk. 2 følger, at der i udgangspunktet ikke er regres for ydelser betalt i henhold til social lovgivning eller livs-, ulykkes- eller sygeforsikring eller anden personforsikring. Der har selskabet uanset forsikringens karakter intet krav mod den erstatningsansvarlige.

Også spørgsmålet om regres for udenlandske ordninger, herunder forsikringsordninger skal i udgangspunktet bedømmes efter dansk ret og dermed erstatningsansvarslovens § 17, stk. 1 og § 22, stk. 2, hvorefter der er regresforbud.

En undtagelse dertil følger imidlertid af EU's forordninger, hvoraf følger, at regresspørgsmålet når det gælder i medlemslande baserede sociale sikringsordninger skal afgøres efter lovgivningen i den medlemsstat hvor vedkommende sikringsordning har hjemsted. Se i den anledning U.1999.773H, hvor Højesteret udtalte:

Af EF-domstolens domme i sagerne 44/65, Hessische Knappschaft, 78/72, Ster, og 72/76, Töpfer, fremgår utvetydigt, at artikel 93, stk. 1, i Rådets forordning nr. 1408/71 (artikel 52 i Rådets forordning nr. 3) skal forstås således, at bestemmelsen alene regulerer spørgsmålet om lovvalget vedrørende institutionens ret til regres mod skadevolderen, og at institutionens krav ikke - heller ikke i de tilfælde, hvor det har karakter af et selvstændigt krav, jf. litra b - kan overstige det krav, som skadelidte kunne gøre gældende mod skadevolderen efter reglerne i den lov, som finder anvendelse på forholdet mellem disse, dvs. i almindelighed skadestedets lov. Denne fortolkning kan ikke anses for ændret ved dommen i sag C-428/92, DAK, jf. herved navnlig denne doms præmis 21. Det udtales her, at »Bestemmelsen har ikke til formål at ændre de regler, der finder anvendelse ved afgørelsen af, om og i hvilket omfang skadevolderen har pådraget sig et erstatningsansvar uden for kontraktforhold«. Der er ikke grundlag for, at denne udtalelse alene sigter til spørgsmålet om ansvarsgrundlag. Endvidere henvises uden forbehold til dommene i sagerne 44/65, Hessische Knappschaft, og 78/72, Ster. At en ændring af de tidligere domme ikke har været tilsigtet, støttes også af generaladvokatens forslag til afgørelse.

Der består herefter ikke nogen rimelig tvivl om, at det af artikel 93, stk. 1, følger, at Deutsche Bundesbahns krav mod Tryg-Baltica ikke kan overstige det krav, som skadelidte efter dansk ret kunne have gjort gældende mod skadevolderen. Der er derfor ikke anledning til at forelægge spørgsmål for EF-domstolen vedrørende fortolkningen af artikel 93, stk. 1.

Et er om der overordnet set kan udøves regres. Noget andet er, om der konkret i den enkelte sag består et restkrav for hvilket der kan udøves regres.

Spørgsmålet om der overordnet set er adgang til at udøve regres er således et anliggende der reguleres efter tysk ret. I overensstemmelse hermed, jf. U.1999.773H og U.1995.341Ø, har dansk retspraksis lagt sig fast på, at f.eks. tyske sociale sikringsordninger har regresret over for den ansvarlige skadevolder men kun inden for rammerne af den erstatningsansvarliges er-

statningspligt i henhold til dansk ret, det vil sige, at erstatningsansvarslovens regler og dermed det beløb skadelidte selv kan kræve maksimerer regressen.

Spørgsmålet om der *konkret set er adgang til at udøve regres er et materialet anliggende* og det skal, jf. lovvalgsreglerne, afgøres efter dansk ret herunder erstatningsansvarslovens regler.

Det vil sige, at spørgsmålet om den erstatningsansvarlige har opfyldt sine forpligtelser og derfor er frigjort for enhver betalingsforpligtelse og derfor ikke længere kan mødes med et krav afgøres efter dansk ret. Det vil også sige, at spørgsmålet om den erstatningsansvarlige kan mødes med et regreskrav fordi den regresberettigede skulle have en "forrang" ligeledes afgøres efter dansk ret.

Sagsøgte har noteret sig, at sagsøger er enig i, at krav i denne sag, uanset de fremføres af sagsøgerne eller afdødes enke aldrig ville kunne overstige det beløb som enken har krav på efter erstatningsansvarslovens regler.

Ingen bestemmelser i erstatningsansvarsloven hjemler en regresberettiget eller en instans der subrogerer i rettigheder en forrangposition, sådan at forstå, at der i loven skulle være indeholdt et forbud mod betaling til den direkte skaderamte.

Sagsøgte har opfyldt enhver forpligtelse overfor afdødes enke i henhold til erstatningsansvarsloven.

Sagsøgte kan allerede af den grund ikke mødes med et regreskrav vedrørende samme ydelser som allerede er udbetalt i overensstemmelse med den ovenfor beskrevne opgørelse af den efterlevendes krav i henhold til erstatningsansvarslovens § 13 og § 14a.

At sagsøgerne efter de tyske regler indtræder i enkens krav over for skadevolder er i den sammenhæng uden betydning, da spørgsmålet om der konkret er en regresadgang eller en adgang til at indtale yderligere krav er af materiel karakter, og derfor skal afgøres efter dansk ret, jf. det ovenfor anførte om lovvalg.

Det bemærkes i den forbindelse, at erstatningsansvarsloven § 18 indeholder et specifikt forbud mod transport af erstatning og godtgørelse, og at der er tale om en materiel specialregel. § 18, stk. 1 er sålydende:

Krav om erstatning og godtgørelse for personskade og krav om erstatning til den, der har mistet en forsørger, kan ikke overdrages, så længe kravet og dets størrelse ikke er anerkendt eller fastslået af domstolene.

Forbuddet omfatter både overdragelse til eje og til sikkerhed, herunder til sikring af et krav om tilbagebetaling sociale eller forsikringsmæssige ydelser.

Således har sagsøgerne efter de danske regler intet selvstændigt krav med forrang, og der er i loven indeholdt et forbud mod enhver form for transport.

Sagsøgernes krav er dernæst maksimeret til det krav enken kunne indtale, og for så vidt enken har indtalt et krav og modtaget fuld erstatning, er der intet restkrav at indtræde i. I modsat fald skulle sagsøgte kunne forpligtes til at betale erstatning to gange for den samme skade, og dette resultat tilsiger reglerne i EU's forordninger ikke.

Det bemærkes i den forbindelse, at sagsøgte udbetalte erstatning til enken den 23. februar 2011, bilag F, og at sagsøgte, jf. bilag A, den 2. februar 2012 afviste regreskravet.

Kravene og indtrædelse i øvrigt

Når det gælder begravelsesudgift består der i øvrigt ikke nogen ret for enken, jf. § 12 sammenholdt med § 14a til at indtale et sådant krav og der er derfor allerede af den grund ikke noget krav som sagsøgerne havde kunnet subrogere i. Enken kunne ikke indtale et selvstændigt krav om erstatning for udgifter til begravelse. Følgelig kan sagsøgerne ikke indtale et sådant krav.

Allerede af den grund skal sagsøgte frifindes.

Det er ikke dokumenteret, hvornår de enkelte udbetalinger er foretaget, og i den forbindelse skal det fremhæves, at det fremlagte bilagsmateriale ikke er blevet oversat.

Sagsøgerne hævder i øvrigt at være indtrådt i enkens rettigheder straks fra dødsfaldstidspunktet. Dette bestrides, og en sådan materiel retsstilling følger ikke af de danske regler, tværtimod.

Dernæst har enken, sagsøgte bekendt, ikke efter det tidspunkt hvor en sådan transport blev mulig, jf. § 18, transporteret sine eventuelle krav mod sagsøgte til sagsøgerne, ligesom en sådan transport i øvrigt ikke er "meddelt" sagsøgte på noget tidspunkt, inden sagsøgte opfyldte sine forpligtelser overfor afdødes enke."

Parterne har i det væsentligste procederet i overensstemmelse hermed.

Rettens begrundelse og afgørelse.

Der er mellem parterne enighed om, at regresspørgsmålet skal afgøres efter tysk ret.

Det er ubestridt, at Codan Forsikring A/S har opfyldt sine forpligtelser over

for Bs enke i henhold til erstatningsansvarsloven.

Artikel 93, stk. 1, i Rådets forordning nr. 1408/71 skal forstås således, at bestemmelsen alene regulerer spørgsmålet om lovvalget vedrørende sociale institutioners ret til regres mod skadevolderen, og at institutionernes krav ikke kan overstige det krav, som skadelidte efter dansk ret kunne have gjort gældende mod skadevolderen.

På denne baggrund finder retten, at Codan Forsikring A/S er frigjort for enhver betalingsforpligtelse.

Herefter, og idet det af sagsøgerne i øvrigt anførte ikke kan føre til et andet resultat, tages sagsøgtets frifindelsespåstand til følge.

Vedrørende sagens omkostninger forholdes under hensyn til sagens karakter, forløb og udfald som nedenfor bestemt, idet retten kan oplyse, at der er tilkendt passende beløb til dækning af udgift til advokatbistand 75.000 kr. Beløbet er incl. moms. Retten har ved fastsættelsen af beløbets størrelse taget udgangspunkt i de gældende takster, som retten ikke har fundet grundlag for at fravige.

Thi kendes for ret:

Sagsøgte, Codan Forsikring A/S, frifindes.

Sagsøgerne, Bundesbahnvermögen -Rechtsfähiges Sondervermögen der Bundesrepublik Deutschland og Krankenversicherung für Bundesbahnbeamten Bezirksleitung Wuppertal, skal inden 14 dage in solidum betale sagens omkostninger til sagsøgte, Codan Forsikring A/S, med 75.000 kr.

...
dommer

...
Retten på Frederiksberg, den 10. juli 2018.

..., Kontorfuldmægtig